

Vilhelmina kommun

Förstudie – Beredskap för ökat flyktingmottagande
2015

Anneth Nyqvist - projektledare

Robert Bergman - projektmedarbetare

Uppdraget – syfte

Övergripande revisionsfråga:

Belysa kommunens beredskap för ett ökat flyktingmottagnade

Kontrollmål:

- Tillgång till bostäder för ensamkommande flyktingbarn och ungdomar
- Anpassad verksamhet för barn och elever med annat språk än svenska inom för- och grundskola
- Tillgång till svenskaundervisning
- Tillgång till samhällsorientering
- Tillgång till gode män
- Rutiner för återsökning av kostnader

Metod och avgränsning

Metod

- Inläsning och bedömning av dokument
- Intervju med samordnare inom grundskolan, rektor 7-9, gymnasierector. Rektor VUX, överförmyndare, förvaltningsekonom inom barn- och utbildningsförvaltningen samt verksamhetschef för integrationservice.

Avgränsning

- Kartlägga befintlig organisation avseende hur den klarar av att hantera en ökad volym av flyktingar, ensamkommande flyktingbarn och ungdomar samt
- Planering för att i förekommande fall skapa beredskap för att klara ett ökat mottagande

Granskningsiakttagelser

| Kontrollmål | Kommentarer |
|---|---|
| Anpassad verksamhet för barn/elever med annat språk än svenska | <p>Anpassad verksamhet för barn/elever finns inom verksamheterna F-9 samt gymnasiet. Verksamheten består av kartläggning, förberedelseklass, modersmålsundervisning och studievägledning. Företrädare för grundskolan och gymnasiet uppger att modersmålsundervisningen är begränsad till spanska och arabiska i grundskolan och arabiska och tigrinja i gymnasieskolan. Det är svårt att få tag på behöriga lärare vilket begränsar tillgången/utbudet på modersmålsundervisningen. I dagsläget finns elever som inte kan erbjudas modersmålsundervisning pga. bristen på behöriga lärare men också för att gruppen elever/barn är för liten. Studievägledning kan erbjudas, i vissa fall sker detta på svenska men kan även ske på dari och tigrinja.</p> <p>Ca. 10 elever inom 7-9 går i anpassad verksamhet, vilket innebär kartläggning, språkintrödnktion samt studier i ordinarie klass. Ungefär 100 elever på gymnasiet har annat modersmål än svenska. Av dessa går 80 språkintrödnktion för att kunna överföras till ordinarie klass.</p> <p>Av intervju med samordnare inom skolan framgår att grundskolans verksamhet skulle klara av att ta emot ytterligare elever i den anpassade verksamheten. Enligt rektor är dock utslussningen av elever till ordinarie klass något som begränsar verksamhetens möjligheter att ta in nya elever.</p> <p>Gymnasiets verksamhet har svårt att kunna ta emot fler nyanlända barn/elever till sin verksamhet främst pga. bristen på lämpliga lokaler samt att klasserna är fulla.</p> <p>Fortbildning av personal samt utveckling av elevhälsan är två områden som bör utvecklas för att öka beredskapen i skolan.</p> |

Granskningsiakttagelser forts.

| Kontrollmål | Kommentarer |
|---|--|
| Tillgång till samhällsorientering | I dagsläget kan verksamheten erbjuda samhällsorientering till de nyanlända som finns i kommunen. Det finns dock ett fåtal personer som inte har fått påbörja utbildningen. Av intervju med verksamhetschef för kommunens immigrationservice beror detta på att dessa personer är för få till antal för att få ihop en grupp. Vidare framgår av intervju att Vilhelmina kommun även erbjuder samhällsorientering till nyanlända i närliggande kommuner. |
| Tillgång till svenskaundervisning | I dag läser ca 65 personer på SFI. Belastningen är högst i de lägre nivåerna vilket medfört en liten kö på ett mindre antal personer. Förutsättningar gällande ekonomi och lokaler finns för att utöka verksamheten vid behov. Dock saknas personal för att kunna klara av ett ökat antal elever. |
| Tillgång till gode män | I dagsläget finns ett 30-tal ensamkommande flyktingbarn med gode män. Ca. 20-30 barn väntar på att få en god man. Annonsering har skett i lokalblad efter fler intresserade, i dagsläget har två visat intresse att bli god man. Rekrytering av godemän för ensamkommande flyktingbarn uppges vara en utmaning. |
| Tillgång till bostäder och boenden | Samtliga boenden för barn- och unga är fullbelagda. Arbete pågår att ställa om lokaler som ger plats för 40 barn och unga. I dagsläget bor ca 70 barn och unga nyanlända i kommunen. Alla är inskrivna i HVB-verksamheten. Ca 110 asylsökande bor i Migrationsverkets förhyrda lägenheter. Gränsen är nådd för kommunen att ta emot fler flyktingar i dagsläget. |

Granskningsiakttagelser forts.

| Kontrollmål | Kommentarer |
|---|---|
| Rutiner för återsökning av kostnader | <p>Barn- och utbildning: Varje rektor ansvarar för att kostnader återsöks. För ändamålet har en sammanställning med instruktioner, blanketter och ansvarsfördelningar upprättats. Denna rutinbeskrivning har behandlats av förvaltningens ledningsgrupp. Vidare framgår av intervju med förvaltningsekonom att rektorerna skickar in underlag för återsökning av kostnader, vilket sammanställs och går igenom av förvaltningsekonomen en gång per år. Detta för att säkerställa att alla handlingar finns och att inga kostnader missas. Enligt förvaltningsekonom fungerar rutinerna tillfredställande samt att rektorer för dialog med ekonom om det finns frågor. Samordnare inom skolan upplever dock att det finns brister i rutinerna och att det förekommit tillfällen då kostnader inte har eftersökts.</p> <p>Socialförvaltningen/Immigrationservice: En person inom verksamheten har till uppgift att återsöka verksamhetens kostnader för flyktingmottagandet. Av intervju med verksamhetschef finns riktlinjer och fördelningsprinciper som säkerställer att kostnader blir återsökta.</p> <p>I sammanhanget noteras att kommunstyrelsen har 2015-12-01 beslutat som fördelningsprinciper som beskriver hur schablonersättningar för nyanlända och ensamkommande flyktingbarn ska fördelas mellan socialnämnden och utbildningsnämnden.</p> <p>Överförmyndarenheten: Det har inte gått att styrka att det finns tillförlitliga rutiner för återsökning av kostnader som belastar överförmyndarverksamheten. Av intervjuer framgår att överförmyndarhandläggare varit frånvarande en längre period vilket har inneburit att verksamheten legat nere. Intervjuer med tjänstemän visar även att de arbetssätt som används för att återsöka medel inte har gjorts kända för ev ersättare.</p> |

Slutsats och rekommendationer

- För närvarande saknas bostäder för att kunna ta emot fler flyktingar.
- Inom SFI saknas behörig personal för att kunna ta emot fler elever.
- En relativt stor andel ensamkommande barn väntar på att få en god man.
- Svårigheter att få tag på behöriga lärare begränsar den anpassade verksamheten i grund- och gymnasieskolan, vilket bl.a. påverkar i vilken utsträckning som modersmålsundervisning kan bedrivas. Även möjlighet till fortbildning för personalen och utveckling av elevhälsan är områden som är i behov av utveckling. Detta nämner även Skolverket som framgångsfaktorer för en väl fungerande anpassad verksamhet.
- Rutiner för återsökning av kostnader har upprättats. Dock finns det signaler om att rutinerna inte fullt fungerar tillfredställande och att bl.a. samordningen kring ekonomifrågorna kan utvecklas. Då Vilhelmina kommun erbjuder samhällsorientering till nyanlända i andra kommuner bör kommunen även säkerställa att eventuella kostnader som belastar kommunen hanteras på ett ändamålsenligt sätt. När det gäller återsökning av kostnader som rör överförmyndarverksamheten kan vi inte se att det finns rutiner som är kända och som säkerställer att kostnader återsöks. Det har även signalerats att det inte fungerat med ersättare/vikarier när ordinarie handläggare varit frånvarande.

Bör området granskas ytterligare?

Utifrån de iakttagelser som gjorts i förstudien görs bedömningen att det är väsentligt att granska vissa delar av området ytterligare. Iakttagelser från förstudien visar även att det bör övervägas om andra relaterade områden ska granskas ytterligare.

Rekommendationer på inriktningar av framtida granskning på området:

- Återsökning/Hantering av statsbidrag
- Elevhälsans förutsättningar (generellt såväl som med inriktning mot nyanlända barn i skolan)
- Kompetensförsörjning

Shut

© 2010 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC.

"PwC" refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for the acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way. No member firm is responsible or liable for the acts or omissions of any other member firm nor can it control the exercise of another member firm's professional judgment or bind another member firm or PwCIL in any way.